

İşçinin Kişisel Verilerinin Standart Sözleşmeye Dayanarak Yurtdışına Aktarımı

Öz

Kişisel verilerin mevzuatta öngörülen şekilde aktarımı veri sorumlusunun veri güvenliğini sağlama yükümlülüğünün bir parçasıdır. Özellikle iş ilişkisinde işçinin kişisel verilerinin yurtdışı merkezli bulut bilişim sistemleri aracılığıyla yurtdışına aktarılması yahut uluslararası şirketlerde yurtdışında bulunan merkez ile paylaşılması kaçınılmazdır. Yurtdışı merkezli bulut bilişim sistem sağlayıcıları veri güvenliğinin temini konusunda farklı önlemler almaktadır.

Kişisel verilerin yurtdışına aktarımı hususunda veri güvenliğinin sağlanması ve sürecin daha kolay şekilde gerçekleşmesini sağlamak amacıyla mevzuatta değişikliğe gidilmiştir. Kişisel Verilerin Korunması Kurumu tarafından aktarımın yapılacağı ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar hakkında yeterlilik kararının bulunmaması durumunda ilgili kişinin aktarımın yapılacağı ülkede de haklarını kullanma ve etkili kanun yollarına başvurma imkânının bulunması

kaydıyla belirlenen güvencelerin sağlanması ile yurtdışına aktarımın yapılabileceği düzenlenmiştir. Bu güvencelerden birisi de standart sözleşmeye dayanarak yapılan yurtdışına aktarımdır. Özellikle yurtdışı merkezli şirketlerin Türkiye'deki işyerlerinde çalışan işçilerin kişisel verilerinin Kişisel Verilerin Korunması Kurulu tarafından ilan edilen standart sözleşmeye dayalı olarak yurtdışına aktarılması söz konusu olmaktadır.

Çalışmanın amacı, işçinin standart sözleşmeye dayanarak yapılacak kişisel verilerinin yurtdışına aktarımında mevzuatın öngördüğü hususların açıklanması ve uygulamada ortaya çıkabilecek sorunlara çözüm önerilerinin getirilmesidir. Zira standart sözleşmeye dayanan yurtdışı veri aktarım süreçlerinin etkin ve güvenli bir şekilde yürütülmesi hem veri sahibi işçinin haklarının korunması hem de veri sorumlusunun yükümlülüklerini yerine getirmesi açısından kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Sözcükler:

Kişisel verilerin korunması, işçinin kişisel verilerinin yurtdışına aktarımı, standart sözleşme, bildirim yükümlülüğü, iş ilişkisi.

Transfer of the Employee's Personal Data Abroad Based on the Standard Contract

Abstract

The transfer of personal data in accordance with the regulations is part of the data controller's obligation to ensure data security. Especially in employment agreements, the transfer

* Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü İş Hukuku ve Sosyal Güvenlik Hukuku Anabilim Dalı, eda.odaman@deu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9203-2063.

of employees' personal data abroad through cloud computing systems based overseas or sharing with international companies' foreign headquarters is often unavoidable. Foreign-based cloud service providers take various measures to ensure data security.

In order to ensure data security regarding the transfer of personal data abroad and to facilitate the process, amendments have been made to the legislation. The Personal Data Protection Authority has regulated that if there is no adequacy decision regarding the country to which the transfer will be made, the sectors within that country, or international organizations, the transfer can take place provided that certain guarantees are established, allowing the data subject to exercise their rights and access effective legal remedies in the destination

country. One of these guarantees is the transfer of personal data based on the standard contract. This particularly applies to the transfer of personal data of employees working at foreign-based companies' offices in Turkey based on the standard contracts announced by the Personal Data Protection Board.

The purpose of this study is to clarify the provisions stipulated by the legislation regarding the transfer of an employee's personal data abroad based on standard contracts and to propose solutions to potential issues that may arise in practice. The effective and secure execution of cross-border data transfer processes based on standard contracts is critically important for both the protection of employee's rights as the data subject and the fulfilment of the data controller's obligations.

Keywords:

Personal data protection, transfer of employee's personal data abroad, standard contract, notification obligation, employment relationship.

Giriş

Anayasal güvence ile korunmakta olan kişisel veriler¹ 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun ("**6698 sayılı Kanun**")² 7 Nisan 2016 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanıp yürürlüğe girmesiyle birlikte yasal güvenceyle de ayrıntılı şekilde koruma altına alınmıştır. 6698 sayılı Kanun'un önemli düzenlemelerinden birisini kişisel verilerin aktarımı oluşturmaktadır. Kişisel verilerin farklı gerekçelerle yurtiçinde yahut yurtdışında üçüncü kişilere aktarımı söz konusu olabilmektedir. 6698 sayılı Kanun'un kapsama ilişkin 2. maddesinde Kanun'un kişisel verilerin işlenmesi

durumunda kişisel verisi işlenen gerçek kişiler ile kişisel veriyi işleyen gerçek ve tüzel kişilere uygulanacağı düzenlenmektedir. Kanun'un uygulanmasında kişisel verilerin işlenmesi tanımlanırken kişisel verilerin aktarımının da kişisel verilerin işlenmesi olarak kabul edileceği ifade edilmektedir. 6698 sayılı Kanun'da veri sorumlusu için öngörülen yükümlülüklerden birisi de veri güvenliğinin sağlanmasıdır. Kişisel verilerin yurtiçinde ve yurtdışında üçüncü kişilere aktarımı sırasında gerekli önlemlerin alınmaması veya hukuka aykırı aktarımın yapılması veri güvenliğinin sağlanamaması sonucuna ve mağduriyetlerin ortaya çıkmasına neden olabilecektir.

Kişisel verilerin işlenmesinde, başta özel hayatın gizliliği olmak üzere, kişilerin temel hak ve özgürlüklerinin korunması amacını taşıyan 6698 sayılı Kanun'un 8. maddesinde yurtiçindeki kişisel veri aktarımı düzenlenmekteyken; 9. mad-

1 07/05/2010 tarihli ve 5982 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 2. maddesi ile Anayasaya eklenen fıkra 13/05/2010 tarihli ve 27580 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

2 RG., 07/04/2016, 29677.

desinde de kişisel verilerin yurtdışına aktarımı yasal olarak yer almaktadır. 12/03/2024 tarih ve 32487 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 7499 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun (**“7499 sayılı Kanun”**)³ *“Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi”* başlıklı 6. maddesi, *“Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması”* başlıklı 9. maddesi ve *“Kabahatler”* başlıklı 18. maddesinde önemli değişiklikler yapılmıştır. Bu önemli değişiklikler akabinde 10/07/2024 tarih ve 32598 sayılı Resmî Gazete’de Kişisel Verileri Koruma Kurumu (**“Kurum”**) tarafından *“Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”* (**“Yönetmelik”**)⁴ yayımlanmıştır. Yönetmelik, 6698 sayılı Kanunu’nun kişisel verilerin yurtdışına aktarılmasını düzenleyen 9. maddesinin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemektedir.

Kişisel verilerin korunması mevzuatının etkili olduğu alanların başında iş ilişkisi yer almaktadır. Zira iş ilişkisi içerisinde işin yerine getirilebilmesi için işçilerin kişisel verilerinin işlenmesi gerekmektedir. Veri sorumlusu işverenler işçinin işe yatkınlığıyla ilgili yahut iş sözleşmesinin ifası için zorunlu olduğu ölçüde işçilerin kişisel verilerini tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde etmekte, kaydetmekte, depolamakta, muhafaza etmekte, değiştirmekte, yeniden düzenlenmekte, sınıflandırmakta ve aktarmaktadırlar. Bu kapsamda veri sorumlusu işverenlerin 6698 sayılı Kanun’da veri sorumluları için düzenlenmiş olan yükümlülükleri yerine getirmeleri gerekmektedir. Uygulamada işyerlerinde çalışan işçilerin sayılarının fazlalığı nedeniyle ve/veya işin daha verimli yürütülmesi için işçilerin kişisel verileri işlenirken depolama merkezleri yurtdışında yer alan bulut bilişim sistemlerinin kullanıldığı sıklıkla görülmektedir⁵.

Bu tür bir sistemin kullanımı işçinin kişisel verilerinin yurtdışına aktarılmasıdır. Yine yurtdışı merkezli uluslararası şirketlerin Türkiye’de yer alan işyerlerinde çalışan işçilerin kişisel verileri de iş sözleşmesinin ifası için zorunlu olduğu ölçüde yurtdışına aktarılmaktadır.

Mevzuat kişisel verilerin yurtdışına aktarımında Kurum tarafından verilmiş ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar hakkında yeterlilik kararının bulunması durumunda aktarımın yapılmasına imkân vermektedir. Kurul tarafından verilmiş bir yeterlilik kararının bulunmadığı durumlarda ise ilgili kişinin aktarımın yapılacağı ülkede de haklarını kullanma ve etkili kanun yollarına başvurma imkânının bulunması kaydıyla, mevzuatta belirtilen güvencelerden birinin taraflarca sağlanması şartı ile kişisel verilerin yurtdışına aktarımının yapılabilmesi belirtilmektedir. Bu güvenceler; Kişisel Verilerin Korunması Kurulu (**“Kurul”**) tarafından aktarıma izin verilmesi koşuluyla uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan bir anlaşmanın varlığı veya yeterli koruma sağlayacak hükümleri içinde barındıran yazılı bir taahhütnamenin olması, Kurul tarafından onaylanması şartıyla bağlayıcı şirket kurallarının olması yahut aktarımın yapılacağı taraflarca imzalanmış Kurul tarafından ilan edilen standart sözleşmenin varlığıdır.

Çalışmanın amacı, işçinin standart sözleşmeye dayanarak yapılacak olan kişisel verilerinin yurtdışına aktarımında mevzuatın öngördüğü hususların açıklanması ve uygulamada ortaya çıkabilecek sorunlara çözüm önerilerinin getirilmesidir. Bu çerçevede çalışmada öncelikle kişisel veri kavramı ve kişisel verilerin yurtdışına aktarımı açıklanmakta akabinde işçinin kişisel verilerinin yurtdışına aktarımında mevzuatta yer verilen güvencelerden standart sözleşmenin uygulanması ayrıntılı olarak ele alınmaktadır. Üçüncü bölümünde mevzuata aykırılık ve aykırılığın yaptırımının değerlendirildiği çalışma, standart

3 RG., 12/03/2024, 32487.

4 RG., 10/07/2024, 32598.

5 Bulut bilişim sistemlerinin tanımı ve kullanımı hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Koruyan, K./Bingöl, F. I. (2015).

Bulut Bilişim Hizmet Sağlayıcılarının Veriyi Koruyamaları Durumuyla İlgili Türk, Avrupa Birliği ve Amerikan Hukukundaki Düzenlemeler. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. C.: 17, S.: 3, 367-388.

sözleşmeye dayalı olarak işçinin kişisel verilerinin yurtdışına aktarımında ortaya çıkan sorunların ve dikkat edilmesi gereken önemli hususların tespiti ile çözüm önerilerinin sunulduğu değerlendirme ve sonuç bölümüyle tamamlanmaktadır.

I. Kişisel Veri Kavramı ve Kişisel Verilerin Aktarımı

A. Kişisel Veri ve Özel Nitelikli Kişisel Veri

6698 sayılı Kanun'da kişisel veriler kişisel veriler ve özel nitelikli kişisel veriler olmak üzere iki türde düzenlenmektedir (Bkz. Tablo 1: Kişisel Veri Türlerini Gösterir Tablo).

1. Kişisel Veri

6698 sayılı Kanun'un tanımlara yer veren 3. maddesinin 1. fıkrasının d bendinde kişisel veri "kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi kişisel veri" olarak ifade edilmektedir. Kişinin adı soyadı, doğum tarihi, doğum yeri gibi bilgilerin yanı sıra telefon numarası, araç taşıt plakası, pasaport numarası, SGK numarası, özgeçmişi, IP adresi, e-posta adresi gibi bilgiler kişisel veri niteliğindeki verilerdendir.

Hangi verinin kişisel veri olduğunun tespiti yapılırken üç unsur belirleyici olmaktadır. Öncelikle bir bilginin kişisel veri olabilmesi için o verinin gerçek kişiye ilişkin olması gerekmektedir. Hal böyle olunca tüzel kişiye ilişkin bir bilginin kişisel veri olarak kabulü mümkün değildir⁶⁷. Ancak

tüzel kişi adına hareket eden gerçek kişilerin verileri de kişisel veri kabul edilmektedir. Örneğin, bir tüzel kişinin imza sirkülerinin arkasında bir gerçek kişiye ait kimlik bilgilerinin yer alması gibi hallerde, imza sirkülerinde yer alan veriler gerçek kişi ile ilişkilendirilebildiğinden bu veriler kişisel veri kapsamında korunmaktadır⁸. Öğretide ölen kişinin verilerinin 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun⁹ 28. maddesi uyarınca kişiliğin ölümle sona ermesi nedeniyle kişisel veri olarak kabul edilemeyeceği ifade edilmektedir¹⁰.

leşme sektöründe kişisel bilgilerin işlenmesi ve gizliliğinin korunması" hakkında 12.7.2002 gün ve 2002/58/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi'nde, yalnızca elektronik haberleşme sektörüne ilişkin olarak, hem gerçek kişilerin hem de tüzel kişilerin veri sahibi kabul edileceğinin ifade edilmesi; gerekse son yıllarda kabul edilen bazı ülke kanunlarında tüzel kişilerin de kişisel verilerin korunma alanına dâhil edilmesi bir bütün olarak dikkate alındığında, Avrupa ve Dünyadaki gelişimin kişisel verilerin korunmasında tüzel kişilerin de kapsamda yer alması gerektiği yönünde olduğu görülmektedir.", AYMK., 4/12/2014, E. 203/84;K. 2014/183,

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/2014-183-nrm.pdf, Erişim Tarihi: 29/10/2024.

8 Aksoy, H.C. (2010). Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması. Ankara: Çakmak Yayınevi, 19; Eraslan, S. (2021). Türk Hukukunda Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması Sorunu: Açık Rıza Kapsamında Bir Değerlendirme. Kırkkale Hukuk Mecmuası. C.:1, S.:1, 86; Küzeci, E. (2021). Kişisel Verilerin Korunması, 4. Baskıdan Tıpkı Basım, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 363.

9 RG., 08/12/2001, 24607.

10 Oğuz, S. (2018). Kişisel Verilerin Korunması Hukukunun Genel İlkeleri. Bilgi Ekonomisi ve Yönetim Dergisi. C.: 13, S.: 2, 126; Kurul tarafından ölen kişilerin verilerine yakınlarının erişmek üzere yapmış oldukları başvuruya ilişkin verilen iki farklı Kurul kararında da aynı görüşün benimsendiğini söylemek mümkündür. "...6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 3 üncü maddesinde ilgili kişinin "kişisel verileri işlenen gerçek kişi" olarak tanımlandığı, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 28 inci maddesinde ise kişiliğin çocuğun sağ olarak tamamıyla doğduğu ve ölümle sona erdiği hükmüne yer verildiği dikkate alındığında başvuranın vefat eden eşine ilişkin kayıtları veri sorumlusundan talep etmesinin 6698 sayılı Kanun'da yer alan ilgili kişi tanımı kapsamında değerlendirilemeyeceğine..."; "Ölenin sağlık verisinin yasal mirasçısı tarafından talep edilmesi" hakkında Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 30/06/2020 tarihli ve 2020/507 sayılı karar özeti, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6926/2020-507>, Erişim Tarihi: 25/10/2024; Benzer şekilde "Ölü kişilerin verilerine yakınlarının erişim talebi hakkında" Kişisel Verileri Koruma Kurulunun 18/09/2019 tarihli ve 2019/273 sayılı karar özeti, <https://>

6 KVKK (2018). Kişisel Verilerin Korunması Kanunu Hakkında Sıkça Sorulan Sorular, Ankara: KVKK Yayınları, 17,

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/4196/Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanunu-Hakkinda-Sikca-Sorulan-Sorular, Erişim Tarihi: 29/10/2024.

7 Anayasa Mahkemesi 2014 yılında vermiş olduğu ve karşı oylarında yer aldığı bir kararında Anayasa'nın 20. Maddesinin 3. Fıkrası uyarınca kişisel verilerin korunmasının herkes için öngörülmesi nedeniyle tüzel kişilerin dekoruma kapsamında olacağına karar vermiştir. "...Esasen her ne kadar 95/46/EC sayılı Avrupa Veri Koruması Direktifi'nde yer alan tanım, tüzel kişilere ilişkin verileri dışlamakta ve kişisel veri kapsamına yalnızca gerçek kişilere ilişkin bilgilerin gireceğini kabul etmekte ise de, gerek "Elektronik haber-

Bir başka unsur ise kişisel verinin kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin olmasıdır. Veri kişinin kültürel, sosyal, fiziksel, ekonomik veya psikolojik olarak kimliğinin belirlenmesini sağlayacak nitelikte olmalıdır¹¹. Kişisel veri, ilgili kişinin kimliğini direkt olarak işaret edebilir ya da ilgili kişinin herhangi bir kayıtla ilişkilendirilmesi neticesinde kişinin tespit edilmesini sağlayabilir. Makul bir çaba ile gerçek kişinin belirlenebilir olmasına imkân vermeyen anonim veriler gerçek kişiyi belirli veya belirlenebilir kılmadıklarından kişisel veri olarak kabul edilmezler.

Son olarak kişisel veri gerçek kişiyi belirli yahut belirlenebilir kılan her türlü bilgiyi ifade etmektedir. Kişinin adı soyadı, doğum tarihi, adresi, görüntüsü, sesi gibi kimliğine ilişkin veriler dışında finansal verileri, eğitim bilgileri, özlük verileri, eposta yazışmaları¹² gibi veriler ve hatta kişinin kimliğine ait olmayan ailesine ilişkin veriler de¹³ kişiyi tanımlayabilme imkanı veren her türlü bilgi niteliğinde olduğundan kişisel veridir.

2. Özel Nitelikli Kişisel Veri

6698 sayılı Kanun'da kişisel veri genel olarak tanım verilerek suretiyle açıklanmaktayken; özel nitelikli kişisel verilerin neler olduğu sınırlı olarak 6698 sayılı Kanun'un 6. maddesinde tek tek ve tahdidi olarak sayılmıştır. Mevzuatın bazı kişisel verileri özel nitelikli olarak sınıflandırmasının temelinde Kanun'da tahdidi olarak sayılan bu kişisel verilerin başkaları tarafından öğrenilmesinin ilgili kişinin mağduriyetine neden olabilmesi veya hukuka aykırı olarak işlenmesinin

ayrımcılığa neden olabilecek hassasiyete sahip olması yatmaktadır¹⁴. İlgili hükme göre, "kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, sağlığı, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili verileri¹⁵ ile biyometrik ve genetik verileri özel nitelikli kişisel veridir." Kanun'da sayılan özel nitelikli verilerin kıyas yoluyla genişletilmesi de mümkün değildir¹⁶.

6698 sayılı Kanun'un özel nitelikli kişisel verilere ilişkin işleme şartlarına yer veren 6. maddesinin 2. fıkrası 7499 sayılı Kanun'un 33. maddesi ile yürürlükten kaldırılmış ve 3. fıkrası da değişikliğe uğramıştır. Söz konusu değişiklik öncesinde 6698 sayılı Kanun'un özel nitelikli kişisel veriler arasında da bir ayırım yapmaktaydı. Sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel verilerin işleme koşulları bunlar dışındaki özel nitelikli verilerden daha farklı ve sıkı şekilde düzenlenmişti. Yapılan değişiklikle özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi bakımından söz konusu olan bu ayırım ortadan kaldırılmıştır.

14 6698 sayılı Kanun'un gerekçesinde bu husus şu şekilde açıklanmaktadır: "Bu verilerin, başkaları tarafından öğrenildiği takdirde ilgili kişinin mağdur olabilmesine veya ayrımcılığa maruz kalabilmesine neden olabilecek nitelikte veriler olmaları dikkate alınmakta, bu sebeple bu tür veriler özel nitelikli (hassas) veri olarak kabul edilmektedir.", KVKK. (2019). Madde ve Gerekçesi ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (Bilgi Notu) ve Kişisel Verilerin Korunmasına İlişkin Terimler Sözlüğü. Ankara: KVKK Yayınları, 21,

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/062384e3-d18c-4c38-b108-3a7a2a28e849.pdf, Erişim Tarihi: 25/10/2024.

15 Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'ndan farklı olarak AB Genel Veri Koruma Tüzüğü'nün özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesine yer veren 9. maddesinde kıyafet verisi, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleri ile dernek ve vakıf üyeliğinin özel nitelikli kişisel veri olarak adlandırılmadığı görülmektedir. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679>, Erişim Tarihi: 25/10/2024.

16 <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/2051/Ozel-Nitelikli-Kisisel-Veriler>, Erişim Tarihi: 25/10/2024.

www.kvkk.gov.tr/Icerik/6710/2019-273, Erişim Tarihi: 25/10/2024.

11 KVKK (2018). 6698 sayılı Kanun'da Yer Alan Terimler, Ankara: KVKK Yayınları, 1, <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/d077ff3c-887a-46a-b-b284-9c25b47e3a69.pdf>, Erişim Tarihi: 25/10/2024; Başalp, N. (2004). Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması, Ankara: Yetkin Yayınları, 22.

12 Okur, Z. (2011). Türk İş Hukuku'nda İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı. İş Dünyası ve Hukuk. Prof. Dr. Tankut Centel'e Armağan. İstanbul: İÜHF Yayını, 373.

13 Akgül, A. (2014). Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması, İstanbul: Beta Yayıncılık, 8.

Tablo 1: Kişisel Veri Türlerini Gösterir Tablo

Kişisel Veri Türleri	
Kişisel Veri	Özel Nitelikli Kişisel Veriler
<i>“Kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi”</i>	<i>Kanun’da sınırlı bir sayım bulunmaktadır. Kanun’da sayılan özel nitelikli verilerin kıyas yoluyla genişletilmesi mümkün değildir.</i>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ İsim/soyisim ✓ Doğum tarihi / yeri ✓ Telefon numarası ✓ Konumu ✓ Taşıt plakası ✓ SGK numarası ✓ Pasaport numarası ✓ Özgeçmiş ✓ Fotoğraf ✓ Ses kaydı ✓ Eğitim bilgileri ✓ Özlük bilgileri ✓ Finansal bilgileri... vb. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Siyasi düşünce ✓ Felsefi inanç ✓ Din, mezhep veya diğer inançlar ✓ Kılık kıyafeti ✓ Dernek, vakıf, sendika üyeliği ✓ Irk / etnik köken ✓ Sağlık bilgileri ✓ Ceza mahkumiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili veriler ✓ Cinsel hayatı ✓ Biyometrik veriler ✓ Genetik veriler

B. Kişisel Verilerin Aktarımı

6698 sayılı Kanun’un kapsamına ilişkin 2. maddesinde kişisel verilerin korunması mevzuatının kişisel verilerin işlenmesinin söz konusu olduğunda uygulanacağı düzenlemektedir. Kişisel verilerin işlenmesinden bahsedilemeyecek olan durumlarda 6698 sayılı Kanun uygulanmaz. Kişisel verilerin işlenmesi ise 6698 sayılı Kanun’un 3. maddesinin 1. fıkrasının e bendinde tanımlanmaktadır. Tanım uyarınca *“kişisel verilerin tamamen veya kısmen otomatik olan ya da herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla elde edilmesi, kaydedilmesi, depolanması, muhafaza edilmesi, değiştirilmesi,*

yeniden düzenlenmesi, açıklanması, aktarılması, devralınması, elde edilebilir hâle getirilmesi, sınıflandırılması ya da kullanılmasının engellenmesi gibi veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem” kişisel verilerin işlenmesidir.

Genel olarak kişisel veriler üzerinde gerçekleştirilecek her türlü işlem¹⁷ olarak açıklayabileceğimiz kişisel verilerin işlenmesinde önemli olan bu işlemlerin otomatik olan yahut herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla otomatik olmayan yollarla gerçekleşmesidir. Kişisel veriler sabit disklerde, CD’lerde, sunucularda elle

¹⁷ Küzeci (2021), 371.

girilerek yahut bir kâğıt üzerine kaydedilmek suretiyle işlenebilir. Burada önemli olan otomatik olmayan yollarla yapılan bu işlemin bir veri kayıt sisteminin parçası olmak kaydıyla yapılması durumunda kişisel verinin işlenmesi olarak adlandırılacağıdır¹⁸. Kişisel verilerin bilişim sistemleri üzerinden veya teknolojik cihazlar kullanılarak işlenmesi ise otomatik işleme olarak adlandırılacaktır. Bu durumda veri işleminin herhangi bir veri kayıt sisteminin parçası olması kaydı da aranmayacaktır.

Kişisel verilerin işlenmesi tanımından da açıkça anlaşılacağı üzere kişisel verilerin yurtiçinde veya yurtdışında üçüncü kişilere aktarımı da kişisel verilerin işlenmesi anlamına gelmektedir. 6698 sayılı Kanun'un 8. maddesinde kişisel verilerin yurtiçinde aktarımına ilişkin kurallar belirlenmişken; 9. maddesinde ise kişisel verilerin yurtdışına ne şekilde aktarılacağı düzenlenmektedir. Burada şirketler topluluğu içerisindeki paylaşımların kişisel verilerin üçüncü kişiye aktarımı olarak değerlendirilip değerlendirilmeyeceği akla gelebilir. Bu konuda Kurul tarafından iş başvuru sürecinde işlenen kişisel verilerin aktarımına ilişkin 2018 tarihinde verilen bir kararda şirketler topluluğu içerisinde yer alan her bir şirketin ayrı ayrı tüzel kişiliklerinin bulunması dolayısıyla farklı veri sorumluları olarak kabullerinin uygun olduğu belirtilmiş ve şirket topluluğu içerisindeki şirketler arasındaki kişisel veri paylaşımı da veri aktarımı olarak kabul edilmiştir¹⁹.

1. Kişisel Verilerin Yurtiçinde Aktarımı

Kişisel verilerin yurtiçinde aktarımını düzenleyen 6698 sayılı Kanun'un 8. maddesi uyarınca kural olarak ilgili kişinin açık rızası bulunmadığı sürece kişisel verisinin yurtiçinde aktarılması mümkün değildir. Zira kişisel verisi işlenecek olan veri ilgilisi bu verisinin sadece veri sorumlusu bilgisinde kalmasını isteme hakkını sahiptir. Ancak 6698 sayılı Kanun'un 8. maddesinin 2. fıkrası uyarınca kişisel veriler bakımından 6698 sayılı Kanun'un 5. maddesinin ikinci fıkrasında ve özel nitelikli kişisel veriler bakımından ise yeterli önlemler alınmak kaydıyla, 6. maddesinin 3. fıkrasında belirtilen şartlardan birinin bulunması hâlinde, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verisi yurtiçinde üçüncü kişilere aktarılabilir (Bkz. Tablo 2: Kişisel Verilerin Yurtiçinde Aktarımına İlişkin Tablo).

Kişisel verilerin işleme şartlarını düzenleyen 6698 sayılı Kanun'un 5. maddesinin 2. fıkrasında kişisel verilerin ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemeyeceği kuralının istisnalarına yer verildiği görülmektedir. "*Kişisel Verilerin İşleme Şartları*" başlıklı 5. maddenin 2. fıkrası uyarınca, "*aşağıdaki şartlardan birinin varlığı hâlinde, ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verilerinin işlenmesi mümkündür:*

a) Kanunlarda açıkça öngörülmesi.

b) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması.

c) Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması.

ç) Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması.

d) İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması.

e) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işleminin zorunlu olması.

18 Dülger, M. V. (2020). Kişisel Verilerin Korunması Hukuku. 3. Baskı, İstanbul: Hukuk Akademisi, 184; Dülger, M.V. (2015). Sağlık Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması ve Hasta Mahremiyeti. İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. C.: 1, S.: 2, 53-54.

19 "Bir şirketler topluluğu bünyesinde yer alan birden çok veri sorumlusu şirketler arasında veri aktarımı gerçekleştirilmesinin, üçüncü kişiye veri aktarımı olarak değerlendirildiği, bu itibarla aynı şirketler topluluğu bünyesinde yer alan veri sorumluları arasında gerçekleşecek veri aktarımında da 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 8 inci maddesi hükümlerinin esas alınması gerektiği dikkate alındığında...", <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5410/Is-Basvurusu-Surecinde-Islenen-Kisisel-Verilerin-Hukuka-Aykiri-Sekilde-Paylasilmasi>, Erişim Tarihi: 25/10/2024; Elbir, N. (2020). Kişiliğin Korunması Bağlamında İşçiyeye Ait Kişisel Verilerin Korunması. Ankara: Yetkin Yayınları, 334.

f) *İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması*²⁰.” Düzenlemede belirtilen bu durumlarla sınırlı hallerde kişisel verilerin işlenmesi için veri sorumlusunun ilgiliden açık rıza alması gerekmemektedir²¹. Veri sorumlusunun kişisel veriyi işlemeden önce ilgili kişiyi aydınlatması kişisel verinin işlenmesi için yeterli olabilecektir²². Tüm bu belirtilen hallerin varlığında ilgili kişinin açık rızası olmaksızın kişisel verisinin yurtiçinde üçüncü kişilere aktarılması mümkündür.

Özel nitelikli kişisel verilerin yurtiçinde aktarımında ise kural özel nitelikli kişisel verilerin aktarımının yasak olmasıdır. Ancak 6698 sayılı Kanun’un 7499 sayılı Kanun’un 33. maddesi ile değiştirilen 6.maddesinin 3. fıkrasında belirtilen hallerden birinin varlığında ve Kişisel Verileri Koruma Kurulu’nun (**“Kurul”**) 31/01/2018 tarihli ve 2018/10 sayılı **“Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumlularınca Alınması Gereken Yeterli Önlemler”** başlıklı kararında²³ belirtilen yükümlülüklerle uyulmak koşuluyla ilgili kişinin açık rızası alınmaksızın özel nitelikli kişisel verilerinin yurtiçinde üçüncü kişilere aktarılabileceği düzenlenmektedir.

6698 sayılı Kanun’un özel nitelikli kişisel veri-

lerin işleme şartlarına yer veren 6. maddesi değişiklik öncesinde özel nitelikli verilerin açık rıza ile işlenebileceği kuralına yer vermekle birlikte özel nitelikli veriler arasında ikili bir ayırım yaparak açık rızanın istisnai hallerini de düzenlemekteydi. Özel nitelikli kişisel verilerden sağlık verileri ve cinsel hayata ilişkin veriler dışında kalanlar sadece kanunlarda öngörülen hallerde ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenebilmekteydi²⁴; sağlık verileri ile cinsel hayata ilişkin veriler kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetlerinin finansmanının planlanması ve yönetilmesi amacıyla sır saklama yükümlülüğü bulunan kişilerce veya yetkili kurum ve kuruluşlarca ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenmekteydi. Düzeleme uygulamada özellikle iş ilişkisinde bazı sorunların ortaya çıkmasına neden olmuş ve işverenin işçinin sağlık verilerinin işlenmesinde belirtilen şartlar çerçevesinde sır saklama yükümlülüğü bulunan kişi olarak kabul edilip edilmeyeceği öğretide tartışılmıştı²⁵. Bir başka tartışma da işe girişte özlük dosyasının bir parçası olarak kabul edilen ve işçilerden istenen adli sicil kayıtlarının ceza mahkumiyeti ve güvenlik tedbirleri ile ilgili verileri içermesi durumunda açık rıza olmaksızın işlenip işlenemeyeceğine ilişkindi²⁶.

20 Burada önemli olan ilgilinin değil veri sorumlusunun meşru menfaatinin bulunmasıdır. Taştan, F. G. (2017). Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması.2. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 173.

21 Kişisel verilerin işlenmesine ilişkin ayrıntılar için bkz. Küzeci, E. (2020). Kişisel Verilerin İşlenme Şartları: Örnekler Üzerinden Bir İnceleme. Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, Marmara Hukuk Bilimsel Toplantılar Serisi-I. 17 Nisan 2019. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 137-147.

22 Anayasa Mahkemesi avukatlık bürosunda çalışan avukatın işvereni tarafından e-postalarına bakılarak iş sözleşmesinin feshine ilişkin vermiş olduğu bir kararında işveren tarafından kurumsal e-posta hesaplarının incelenebileceği yönünde bir bildirim ve aydınlatma yapılarak çalışanın e-posta yazışmalarının incelenmesinin kişisel verilerin korunması mevzuatına aykırılık oluşturmayacağı ifade edilmiştir. AYMK, 17/09/2020, E.E.Ü. Başvurusu, Başvuru Numarası: 2016/13010, RG., 14/10/2020-31274, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2016/13010>, Erişim Tarihi: 25/10/2024.

23 <https://www.kvkk.gov.tr/lcerik/4110/2018-10>, Erişim Tarihi: 25/10/2024.

24 Kurul tarafından yapılan bir duyuruda Kanunlardan başka kanunlardan başka usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası antlaşmalarda kişisel verilerin yurt dışına aktarımına ilişkin bir düzenlemenin mevcut olması halinde, bu düzenlemeye göre hareket edileceğini kabul etmiştir. İlgili duyuru için bkz.: “Yurtdışına Veri Aktarımı Kamuoyu Duyurusu”, <https://www.kvkk.gov.tr/lcerik/6828/YURTDISINA-VERI-AKTARIMI-KAMUOYU-DUYURUSU>, Erişim Tarihi: 25/10/2024.

25 İşverenin bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiğine ilişkin görüş için bkz. Gürsel, İ.: İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı, Adalet Yayınevi, Ankara 2016, s. 251; Alp, M./Gürsel, İ.: “COVID-19 Pandemisinde İşçilere Ait Sağlık Verilerinin İşlenmesi”, SİCİL İş Hukuku Dergisi, S: 44, 2020, s. 16-17; Ekmeççi, Ö./Yılmaz, H.H.: “Gönüllü Aşçı Uygulaması ve Çalışma Hayatına Etkileri”, Çimento İşveren Dergisi, C: XXXV, S: 5, 2021, s. 19-20.

26 Ekmeççi, Ö./Yılmaz, H. H. (2021). Gönüllü Aşçı Uygulaması ve Çalışma Hayatına Etkileri. Çimento İşveren Dergisi. C.:35, S.: 5, 19; Manav, E. (2015). İş ilişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. C.:19, S.: 2, 106; Gürsel, İ. (2016). İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı. Ankara: Adalet Yayınevi, 251; Gümrükçüoğlu, B.Y. (2017). İş ilişkisinde İşçinin Kişisel Ve-

Tablo 2: Kişisel Verilerin Yurtiçinde Aktarımına İlişkin Tablo

Kişisel Verilerin Yurtiçinde Aktarımı	
Kişisel Verilerin Aktarımı	Özel Nitelikli Kişisel Verilerin Aktarımı
<p>Kural: Kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası olmaksızın yurtiçinde üçüncü kişilere aktarılamaz.</p> <p>İstisnalar: Belirtilen hallerden birinin yahut birkaçının mevcut olduğu durumlarda kişisel veriler yurtiçinde üçüncü kişilere ilgili kişinin açık rızası olmaksızın aktarılabilir.</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Kanunlarda açıkça öngörülmesi. ✓ Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması. ✓ Bir sözleşmenin kurulması veya ifasıyla doğrudan doğruya ilgili olması kaydıyla, sözleşmenin taraflarına ait kişisel verilerin işlenmesinin gerekli olması. ✓ Veri sorumlusunun hukuki yükümlülüğünü yerine getirebilmesi için zorunlu olması. ✓ İlgili kişinin kendisi tarafından alenileştirilmiş olması. ✓ Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için veri işlenmesinin zorunlu olması. ✓ İlgili kişinin temel hak ve özgürlüklerine zarar vermemek kaydıyla, veri sorumlusunun meşru menfaatleri için veri işlenmesinin zorunlu olması. 	<p>Kural: Özel nitelikli kişisel veriler yurtiçinde üçüncü kişilere aktarılamaz.</p> <p>İstisnalar:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Belirtilen hallerden birinin yahut birkaçının varlığında özel nitelikli verilerin ilgilinin açık rızası olmaksızın yurtiçinde üçüncü kişilere aktarılabilir. ✓ Kanunlarda açıkça öngörülmesi, ✓ Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin, kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması, ✓ İlgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması, ✓ Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması, ✓ Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması, ✓ İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması, ✓ Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması, halinde mümkündür. • Belirtilen istisnaların söz konusu olmadığı durumda özel nitelikli kişisel veriler ancak ilgilinin açık rızası alınarak yurtiçinde üçüncü kişilere aktarılabilir.

Tüm bu tartışmalar ilgili düzenlemede yapılan değişiklikle bir açıklamaya kavuşmuş oldu. 6698 sayılı Kanun'un 1 Haziran 2024 tarihinde yürürlüğe giren 6. maddesi uyarınca "özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi yasaktır. Ancak bu verilerin işlenmesi;

a) İlgili kişinin açık rızasının olması,

b) Kanunlarda açıkça öngörülmesi,

c) Fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin, kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması,

ç) İlgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması,

d) Bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması,

e) Sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması,

f) İstihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması,

g) Siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması, halinde mümkündür."

Özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesinin yasak olduğunun kural olarak belirtildiği hükmün devamında bu kuralın istisnalarına da yer verildiği görülmektedir. Ancak burada bir hususun

ruherinin Korunmasına İlişkin Sorunlar ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar (ed. Prof. Dr. Kübra Doğan Yenisey, Araş Gör. Seda Ergünes Emrağ). İstanbul: Beta Yayıncılık, 39.

vurgulanması önemlidir. İstisnalar arasında ilgili kişinin açık rızasının bulunması da sayılmaktadır. Oysa bunu diğer istisnai durumların söz konusu olmadığı hallerde ölçülülük ilkesi de dikkate alınarak özel nitelikli verilerin ilgilinin açık rızasının bulunması koşuluyla işlenebileceği şeklinde anlamak gerekir. Tüm bu belirtilen istisnai durumların varlığında özel nitelikli kişisel verilerin korunmasına ilişkin öngörülen yeterli önlemler de veri sorumlularınca alınarak ilgili kişinin özel nitelikli verileri yurtdışında üçüncü kişilere aktarılabilir.

2. Kişisel Verilerin Yurtdışına Aktarımı

Kişisel verilerin yurtdışında üçüncü kişilere aktarımı genellikle verilerin yurtdışındaki merkezlerde saklandığı bulut bilişim sistemleri ve diğer teknoloji sistemleri kullanılarak yapılmaktadır. En başta whatsapp, zoom, Microsoft teams, e-posta **gönderimi**²⁷, x paylaşımları, instagram paylaşımları gibi sıklıkla kullanılan bulut tabanlı platformlar aracılığıyla kişisel veriler her an yurtdışına aktarılabilir²⁸. Uygulamada yanlış bilinen

27 "Google firmasına ait G-mail e-posta hizmeti altyapısının kullanılması durumunda gönderilen ve alınan e-postaların dünyanın çeşitli yerlerinde bulunan veri merkezlerinde tutulması söz konusu olacağından, böyle bir durumda kişisel verilerin yurt dışına aktarılmış olacağına ve veri sorumlularının söz konusu uygulamayı 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununun (Kanun) "Kişisel verilerin yurt dışına aktarılması" başlıklı 9 uncu maddesi hükümlerine uygun olarak gerçekleştirilmesine; "Server"ları yurt dışında bulunan veri sorumlularından/veri işleyenlerden temin edilen saklama hizmetlerinin de Kanunun 9 uncu maddesi hükümlerine uygun olarak gerçekleştirilmesine..." "Kurumsal e-posta hizmetinin, Google (gmail) üzerinden yine aynı uzantıya sahip olarak kullanılıp kullanılmayacağı ilişkin Kişisel Verileri Koruma Kurulu'nun 31/05/2019 tarihli ve 2019/157 sayılı karar özeti, Erişim Tarihi: 29/10/2024.

28 Kurul 07/04/2020 tarihinde yapmış olduğu kamuoyu duyurusunda "...Bununla birlikte uzaktan eğitim amacıyla kullanılan yazılımların birçoğunun bulut hizmet sağlayıcılar aracılığıyla hizmet verdiği ve bu yazılımlara ait veri merkezlerinin çoğunlukla yurt dışında olduğu gözlemlenmektedir. Veri merkezleri yurtdışında olan platformların kullanılması durumunda yurtdışına veri aktarımı söz konusu olacağından, Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 9 uncu maddesinde belirtilen şartlara uygun olmayan aktarımların Kanunun ihlali anlamına gelebileceği unutulmamalıdır..." ifadelerine yer vermek suretiyle bu tür yazılımların kullanımından kişisel verilerin yurtdışına aktarımının söz konusu olabileceğine dikkat edilmesi gerektiğini belirtmektedir, <https://www.kvkk>.

bir hususu bu noktada açıklığa kavuşturmak gerekmektedir. Zira özel nitelikli kişisel verilerin yurtdışına aktarılamayacağı şeklinde söylemlerle karşılaşmak mümkündür. Oysa mevzuata bakıldığında kişisel verilerin ve özel nitelikli kişisel verilerin ilgili hükümde ifade edilen koşullarla ve başta ölçülülük olmak üzere kişisel verilerin işlenmesinde mevzuatta uyulması öngörülen ilkelere uygun davranılmak şartıyla yurtdışında olduğu gibi yurtdışında da üçüncü kişilere aktarımı mümkündür.

Kişisel verilerin yurtdışına aktarımı 6698 sayılı Kanun'un 9. maddesinde düzenlenmektedir. Hüküm 7499 sayılı Kanun'un 34. maddesi ile tamamen değiştirilmiş ve maddenin son hali 1 Haziran 2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 9. maddenin kanun değişikliği yapılmadan önceki halinde kural olarak kişisel verilerin ilgilinin açık rızası olmaksızın yurtdışına aktarımının yasak olduğu ifade edilmekteydi²⁹. Düzenlemenin devamında bu kuralın istisnası olarak yurtdışında aktarımda olduğu gibi kişisel veriler bakımından 5. maddenin 2. fıkrası ile özel nitelikli kişisel veriler bakımından ise 6. maddenin 3. fıkrasında belirtilen şartların varlığında verinin aktarılacağı ülkenin Kurul'ca belirlenip ilan edilen yeterli korumanın bulunduğu ülkeler arasında yer alması durumunda ve yeterli korumanın bulunmadığı hallerde Türkiye'de ve ilgili yabancı ülkedeki veri sorumlusunun yeterli korumayı sağlayacağını yazılı olarak talep etmesi ve bu yazılı taahhüdün³⁰ Kurul tarafından değerlendirilerek aktarı-

ma izin verilmesi halinde kişisel verilerin yurtdışına ilgilinin açık rızası olmaksızın aktarılabilmesi mümkündür. Kişisel verilerin yurtdışında üçüncü kişilere ilgili kişinin açık rızası olmaksızın aktarımının yasak olması kuralının bir diğer istisnasını ise uluslararası sözleşme hükümleri saklı kalmak üzere³¹, Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşünün alınması akabinde Kurul'un yurtdışına aktarıma izin vermesi ihtimali oluşturmaktaydı. Ancak böyle bir durumun varlığında ilgili kişinin açık rızası aranmaksızın kişisel verisinin yurtdışına aktarımı mümkün kılınmıştı.

Yapılan değişiklikte kişisel verilerin yurtdışına aktarımında yeterlilik kararının bulunduğu hallerde aktarımın yapılması, yeterlilik kararının bulunmadığı durumlarda ancak uygun güvencelerin taraflarca sağlanması koşuluyla yurtdışına kişisel veri aktarımının yapılması ve yeterlilik kararının bulunmadığı, taraflarca mevzuatta belirtilen uygun güvencenin de sağlanmadığı istisnai hallerde geçici olmak koşuluyla aktarımın yapılması şeklinde üç ihtimali öngören bir düzenleme yürürlüğe girmiştir. (Bkz. Tablo 3: Kişisel Verilerin Yurtdışına Aktarımına İlişkin Tablo). Akabinde 6698 sayılı Kanunu'nun kişisel verilerin yurtdışına aktarılmasına yer veren 9. maddesinin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları düzenleyen "*Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik*" yayımlanmıştır.

gov.tr/Icerik/6723/Uzaktan-Egitim-Platformlari-Hakinda-Kamuoyu-Duyurusu, Erişim Tarihi: 29/10/2024.

29 Genel olarak hüküm değerlendirildiğinde kişisel verinin aktarılacağı ülke ile Türkiye arasında uluslararası bir antlaşma bulunması ya da ilgili kişinin açık rızası olması hallerinde kişisel veriler yurt dışına aktarılabilmekteyken; bu iki şartın da bulunmadığı durumlarda yeterli korumanın bulunduğu kabul edilen ülkelere aktarımla diğerlerine yapılan aktarım arasında farklılığın bulunduğu belirtilmelidir. Gür, B. A. (2018). Uluslararası Hukuk ve AB Hukuku Boyutuyla Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi. C.: 25, S.: 2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, 868-869.

30 Kurul tarafından yurtdışına aktarıma ilişkin taahhütnamele ve söz konusu taahhütnamele dayanılarak yapılacak olan yurtdışına kişisel veri aktarımında dik-

kat edilmesi gereken hususlara yer veren rehber Kurul web sayfasında yayımlanmıştır. <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5255/Taahhutnameler>; "Yurt Dışına Kişisel Veri Aktarımında Hazırlanacak Taahhütnamelelerde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlara İlişkin Duyuru", 7 Mayıs, 2020, <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/6741/YURT-DISINA-KISEL-VERI-AKTARIMINDA-HAZIRLANACAK-TAAH-HUTNAMELERDE-DIKKAT-EDILMESI-GEREKEN-HUSUSLARA-ILISKIN-DUYURU>, Erişim Tarihi:29/10/2024.

31 Onay mekanizmasının tek istisnasını Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası antlaşmaların kapsamına giren durumlar oluşturmaktaydı.

chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://www.kvkk.gov.tr/yayinlar/K%C4%B0%C5%9E%C4%B0SEL%20VER%C4%B0LER%C4%B0N%20YURTDI%C5%9EINA%20AKTARILMASI.pdf, Erişim Tarihi: 30/10/2024.

i. Yeterlilik Kararının Bulunması Durumunda Yurtdışına Aktarım

Kişisel verilerin yurtdışına aktarımında mevzuatta yer alan ilk durum Kurul tarafından verilen yeterlilik kararının bulunmasıdır. 6698 sayılı Kanun'un 9. maddesinin ilk fıkrası uyarınca, "kişisel veriler, 5. ve 6. maddelerde belirtilen şartlardan birinin varlığı ve aktarımın yapılacağı ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar hakkında yeterlilik kararı bulunması halinde, veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından yurt dışına aktarılabilir." Düzenlemenin eski halinde Kurul'un yeterlilik kararının sadece ülke bazlı belirleneceği ifade edilirken; yeni düzenleme ile yeterlilik kararının ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlara ilişkin olarak verilebileceği belirtilmektedir. Yine vurgulamak gerekir ki Kurul'un bir ülke yahut ülkedeki sektöre ilişkin bir yeterlilik kararının bulunması tek başına kişisel verilerin yurtdışına aktarımı imkanını vermemektedir. Aynı zamanda kişisel veriler bakımından 6698 sayılı Kanun'un 5. maddesi ile özel nitelikli kişisel veriler bakımından ise 6. maddesinde yer verilen şartlardan birinin de varlığı gerekmektedir.

Mevzuat uyarınca yeterlilik kararını vermeye sadece Kurul yetkilidir. Kurul aynı şekilde vermiş olduğu ve en geç dört yılda bir değerlendireceği yeterlilik kararını değiştirme, askıya alma veya kaldırma hakkına da sahip tek kurumdur. Kurul bir ülke, ülkedeki bir sektör yahut uluslararası bir kuruluş hakkında yeterlilik kararı verdiği karar Resmî Gazete'de yayımlanır. Yeterlilik kararı verirken Kurul'un ilgili kurum ve kuruluşlardan görüş istemesi de söz konusu olabilmektedir. 6698 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 3. fıkrasında yeterlilik kararı verilirken nelerin Kurul tarafından dikkate alınacağı tek tek sayılmaktadır. İlgili hüküm uyarınca "kişisel verilerin aktarılacağı ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar ile Türkiye arasında kişisel veri aktarımına ilişkin karşılıklılık durumu, kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin ilgili mevzuatı ve uygulaması ile kişisel verilerin aktarılacağı uluslararası kuruluşun tâbi olduğu kurallar, kişisel verilerin aktarılacağı ülkede veya

uluslararası kuruluşun tâbi olduğu bağımsız ve etkin bir veri koruma kurumunun varlığı ile idari ve adli başvuru yollarının bulunması, kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin veya uluslararası kuruluşun, kişisel verilerin korunmasıyla ilgili uluslararası sözleşmelere taraf veya uluslararası kuruluşlara üye olma durumu, kişisel verilerin aktarılacağı ülkenin veya uluslararası kuruluşun, Türkiye'nin üye olduğu küresel veya bölgesel kuruluşlara üye olma durumu ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler" yeterlilik kararı verilirken dikkate alınacak kriterlerdir.

ii. Uygun Güvenceler Sağlanarak Yurtdışına Aktarım

Mevzuat Kurul tarafından verilen bir yeterlilik kararının bulunmadığı durumlarda kişisel verilerin yurtdışına aktarılmasının ancak taraflarca Kanun'da belirtilen uygun güvencelerden birinin sağlanmasıyla mümkün olabileceğini belirtmektedir. Uygun güvencelerden birine dayanılarak yapılacak kişisel verilerin yurtdışında üçüncü kişilere aktarımında 6698 sayılı Kanun'un 5. ve 6. maddelerinde sayılan veri işleme şartlarının varlığı yanında ayrıca ilgili kişinin aktarımın yapılacağı ülkede de haklarını kullanabilme ve etkili kanun yollarına başvurarak haklarını arayabilme imkanına sahip olması gerekmektedir. Uygun güvenceler, kamu kurum ve kuruluşları veya uluslararası kuruluşlar arasında imzalanan uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan anlaşmanın varlığı, bağlayıcı şirket kurallarının varlığı³², standart sözleşmenin varlığı yahut yazılı taahhünameye dayanarak aktarımın yapılması şekilde olabilmektedir. Söz konusu güvencelerden sadece standart sözleşmenin imzalanarak Kurul'a bildirilmesi yurtdışına kişisel veri aktarımı için yeterli; diğer uygun güvencelerde aktarımın yapılabilmesi için sunulan güvencelerin Kurul tarafından ayrıca onaylanması veya güvenceler kapsamında akta-

32 04/0672024 tarihinde Kurul tarafından kişisel verilerin yurtdışına bağlayıcı şirket kurallarına dayanarak aktarılmasına ilişkin ayrıntılı bilgilere yer veren Yardımcı Kilavuz Yayınlanmıştır. <https://kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/20390e03-e45f-4010-8a0f-d8e7ac400a47.pdf>, Erişim Tarihi: 29/10/2024.

rıma izin verilmesi gerekmektedir³³. Bu durumda yurtdışına kişisel veri aktarımı Kurul'un onayı veya izni akabinde başlayabilecektir.

iii. İstisnai Hallerde Yurtdışına Aktarım

6698 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 6. fıkrasında yeterlilik kararının bulunmadığı ve Yönetmeliğin 10. maddesinde belirtilen uygun güvencelerden birinin taraflarca sağlanmadığı durumlarda bazı istisnai hallerde geçici olmak koşuluyla kişisel verilerin yurtdışına aktarılabilmesi düzenlenmektedir. İlgili düzenleme uyarınca "aktarımın, ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bir sözleşmenin ifası veya ilgili kişinin talebi üzerine alınan sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması için zorunlu olması aktarımın, ilgili kişi yararına veri sorumlusu ve diğer bir gerçek veya tüzel kişi arasında yapılacak bir sözleşmenin kurulması veya ifası için zorunlu olması, aktarımın üstün bir kamu yararı için zorunlu olması, bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması, fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması, kamuya veya meşru menfaati bulunan kişilere açık olan bir sicilden, ilgili mevzuatta sicile erişmek için gereken şartların sağlanması ve meşru menfaati olan kişinin talep etmesi kaydıyla aktarım yapılması" hallerinden birinin varlığında yahut sayılan istisnai hallerden biri bulunmayıp da ilgili kişinin, muhtemel riskler hakkında bilgilendirilmesi ve kişisel verilerinin yurtdışına

aktarımına açık rızasının bulunması durumunda kişisel verilerin geçici olarak yurtdışına aktarımı mümkün olabilecektir.

6698 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 7. fıkrasında "ilgili kişinin, muhtemel riskler hakkında bilgilendirilmesi kaydıyla, aktarıma açık rıza vermesi, aktarımın, ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bir sözleşmenin ifası veya ilgili kişinin talebi üzerine alınan sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması için zorunlu olması ve aktarımın, ilgili kişi yararına veri sorumlusu ve diğer bir gerçek veya tüzel kişi arasında yapılacak bir sözleşmenin kurulması veya ifası için zorunlu olması" hallerinde söz konusu olabilecek kişisel verilerin geçici olmak şartıyla ve istisnai olarak yurtdışına aktarımının kamu kurum ve kuruluşlarının kamu hukukuna tâbi faaliyetlerine uygulanmayacağı ifade edilmektedir.

Son olarak belirtmek gerekir ki mevzuat uyarınca, "kişisel veriler, uluslararası sözleşme hükümleri saklı kalmak üzere, Türkiye'nin veya ilgili kişinin menfaatinin ciddi bir şekilde zarar göreceği durumlarda, ancak ilgili kamu kurum veya kuruluşunun görüşü alınarak Kurul'un izniyle yurt dışına aktarılabilir."

II. İşçinin Kişisel Verilerinin Yurtdışına Aktarımında Standart Sözleşme ile Uygun Güvencenin Sağlanması

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun³⁴ ("TBK") 417 ve 419. maddeleriyle işçi işveren ilişkisinde işçinin kişiliğinin korunması ve kişisel verilerinin işlenmesindeki temel prensibe ilişkin yükümlülükler düzenlenmektedir. TBK'nın 419. maddesi uyarınca "işveren, işçiye ait kişisel verileri, ancak işçinin işe yatkınlığıyla ilgili veya hizmet sözleşmesinin ifası için zorunlu olduğu ölçüde kullanabilir." Türkiye'de işyeri bulunan çok uluslu şirketlerde işçi adaylarının başvuru sürecinden iş ilişkisinin sona ermesine kadar iş ilişkisinin tüm aşamala-

33 Kurul'un standart sözleşme dışında kalan uygun güvenceler için söz konusu olan izin mekanizmasının işlevsel olmadığı yönündeki eleştirisi için bkz. "...İzin başvurusu sırasında aranan şartların belirli olmaması, izin işleminin ne kadar sürede tamamlanacağına belirsiz olması, başvurunun sonuçlanmasına kadar geçecek sürede kişisel veri aktarımına geçici de olsa izin verilmemesi ve sürekliliği olan ya da anlık yapılan veri aktarım işlemleri açısından izin sürecinin farklılaşma sağlamaması gibi nedenlerle Kurul izni mekanizmasının da işlevsel bir kişisel verileri yurtdışına aktarma imkânı olduğunu kabul etmek mümkün değildir...", Aşıkoğlu, Ş. İ./Uzun, B. (2020). Kişisel Verilerin Yurtdışına Aktarımının Açık Rızaya Dayandırılmasının Yarattığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Prof. Dr. Türkan Rado'nun Anısına Armağan. İstanbul: On İki Levha Yayınları, 928.

34 RG., 04.02.2011, 27836.

Tablo 3: Kişisel Verilerin Yurtdışına Aktarımına İlişkin Tablo

Kişisel Verilerin Yurtdışına Aktarımı	
<p>Yeterlilik kararı</p> <p>Yurtdışına veri aktarımı yapılabilmesi için 6698 sayılı Kanun'un 5. ve 6. maddelerinde belirtilen şartlardan birinin varlığı ve Kurul'un aktarımın yapılacağı ülke hakkında yeterlilik kararının olması gerekir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Aktarımın yapılacağı ülke, ülke içerisindeki sektörler veya uluslararası kuruluşlar hakkında yeterlilik kararı bulunması.
<p>Uygun Güvenceler</p> <p>Yeterlilik kararının bulunmaması durumunda, ilgili kişinin aktarımın yapılacağı ülkede de haklarını kullanma ve etkili kanun yollarına başvurma imkânının bulunması kaydıyla, 10. maddede belirtilen uygun güvencelerden birinin taraflarca sağlanması gerekir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Uluslararası sözleşme niteliğinde olmayan bir anlaşmanın varlığı ve Kurul tarafından da aktarıma izin verilmiş olması. ✓ Kurul tarafından onaylanması şartıyla bağlayıcı şirket kurallarının olması. ✓ Kurul tarafından ilan edilen standart sözleşmenin olması. ✓ Yeterli koruma sağlayacak hükümleri içinde barındıran yazılı bir taahhütnamenin olması ve Kurul tarafından aktarıma izin verilmesi.
<p>İstisnalar</p> <p>(Arızı Nitelik)</p> <p>Yeterlilik kararının bulunmaması ve "Uygun güvence sağlama yolları" başlıklı 10. maddede belirtilen uygun güvencelerden birinin taraflarca sağlanamaması durumunda, kişisel veriler, arızı olmak kaydıyla sadece "İstisnai aktarım hâlleri" başlıklı 16. maddede belirtilen istisnai hâllerden birinin varlığı hâlinde veri sorumluları ve veri işleyenler tarafından yurt dışına aktarılacaktır.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Açık rıza ✓ Aktarımın, ilgili kişi ile veri sorumlusu arasındaki bir sözleşmenin ifası veya ilgili kişinin talebi üzerine alınan sözleşme öncesi tedbirlerin uygulanması için zorunlu olması. ✓ Aktarımın, ilgili kişi yararına veri sorumlusu ve diğer bir gerçek veya tüzel kişi arasında yapılacak bir sözleşmenin kurulması veya ifası için zorunlu olması. ✓ Üstün kamu yararının varlığı. ✓ Bir hakkın tesisi, kullanılması, korunması. ✓ Fiili imkânsızlık hali. ✓ Kamuya veya meşru menfaati bulunan kişilere açık olan bir sicilden, ilgili mevzuatta sicile erişmek için gereken şartların sağlanması ve meşru menfaati olan kişinin talep etmesi kaydıyla aktarımın yapılması.

rında işçilerin kişisel verilerinin yurtdışına aktarımı kaçınılmazdır. Aktarım çoğunlukla işyerlerinde kullanılan SAP, database yazılımları...gibi bulut tabanlı bilişim sistemleri veya diğer teknolojik sistemler kullanılarak otomatik yollarla yapılmaktadır. Yurtdışına kişisel verilerin aktarılması Türkiye’de işyeri bulunan şirketlerde veri kategorileri, veri aktarımının amaçları, alıcı ve alıcı grupları, veri alıcısı tarafından alınacak teknik ve idari tedbirler, özel nitelikli kişisel veriler için alınan ek önlemler gibi hususları ihtiva eden Kurum tarafından yayımlanan standart sözleşme vasıtasıyla uygun güvence sağlanarak yapılmaktadır.

Uygulamada çok uluslu şirketler işçinin kişisel verilerinin yurtdışına aktarımında Kurul tarafından alınmış ve Resmi Gazete’de ilan edilmiş ülke veya ülke içerisinde veri aktarımının söz konusu olacağı işverenin sektörüne ilişkin yeterlilik kararı bulunmayan durumlarda 6698 sayılı Kanun’un 5. ve 6. maddelerinde belirtilen şartlardan birinin varlığı ve ilgili kişinin aktarımın yapılacağı ülkede de haklarını kullanma ve etkili kanun yollarına başvurma imkânının bulunması kaydıyla, standart sözleşme imzalayarak ve Kurul’a mevzuata uygun şekilde imzalanan standart sözleşmeyi bildirerek hareket etmeyi tercih etmektedirler. Zira işçinin kişisel verilerinin yurtdışına aktarımında standart sözleşme dışında mevzuatta düzenlenen ve yukarıda açıkladığımız her bir uygun güvencenin mutlaka Kurul tarafından onaylanması gerekmektedir. Bu da sürecin çok daha uzun sürmesi ve iş ilişkisi gibi hızlı hareket edilmesi gereken durumlarda mağduriyetlerin oluşması riskini ortaya çıkaracaktır.

A. Standart Sözleşmenin Şekli

Standart sözleşme formatları Kurul tarafından ilan edilmiştir³⁵. Kurul dört tane standart sözleşme formatı yayımlamıştır. Yurtdışına aktarım yapılırken öncelikle hangi standart sözleşme formatının kullanılacağı aktarımın taraflarınca

açıklığa kavuşturulmalıdır. Türkiye’de bulunan işverenin yurtdışına işçinin kişisel verilerini aktarması veri sorumlusundan veri sorumlusuna bir aktarım olabileceği gibi bu aktarımın veri sorumlusundan veri işleyene yapılması da mümkündür. Yine yurtdışına yapılacak aktarım veri işleyenden veri sorumlusuna yahut veri işleyen den yurtdışındaki bir başka veri işverene de olabilir. Burada önemli olan veri sorumlusu ve veri işleyen ayrımının taraflarca doğru şekilde yapılmasıdır. Veri sorumlusu 6698 sayılı Kanun’un 3. maddesinin 1. fıkrasının 1 bendinde “*kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişi*” olarak tanımlanmaktadır. Holdinglerde, grup şirketlerde ve şirket topluluklarında tüzel kişiliğe sahip olan her bir şirket kendi çalışanlarının verilerinin korunması ve işlenmesi bakımından ayrı ayrı veri sorumlusudur. Veri işleyen ise “*veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen veri sorumlusunun organizasyonu dışındaki gerçek veya tüzel kişiyi*” ifade etmektedir. Veri işleyenden bahsedebilmek için veri sorumlusunun organizasyonu dışında olmak esastır³⁶. Yine veri işleyen veri sorumlusu tarafından kişisel veriyi işlemek üzere yapılan veri işleme sözleşmesi ile yetkilendirilmiş gerçek veya tüzel kişidir. Son olarak belirtmek gerekir ki veri işleyen verileri işlerken veri sorumlusunun vermiş olduğu talimatlara uygun şekilde davranmakta ve onun adına hareket etmektedir. Kişisel verilerin işleme amacı ve yöntemi ise veri sorumlusu tarafından belirlenmektedir³⁷.

36 “Veri aktarımı, veri işleme faaliyetlerinden biri olmakla birlikte, bir veri sorumlusu bünyesinde bulunan kişisel verilerin başka bir veri sorumlusunun hâkimiyet alanına girmesini ifade eder. Bu nedenle, bir tüzel kişi veri sorumlusu dâhilinde yer alan departmanlar, farklı bir veri sorumlusu veya veri işleyen kabul edilemeyeceğinden, bu departmanlar arası gerçekleştirilen veri aktarımı, söz konusu madde kapsamında değerlendirilemez.”, Ünsal Özden, S./ Uz, İ./Karamustafaoğlu, M. (2021). Kişisel Veri Aktarımı ve Bankacılık Kanunu Madde 73 Değişikliği. Kişisel Verileri Koruma Dergisi. C.:3, S.:1, 22.

37 Veri sorumlusu ve veri işleyen kavramları için bkz. Pekmez, C. (2018). Overview of the Definitions of Data Controller and Data Processor within the Scope of The

35 <https://kvkk.gov.tr/Icerik/7929/Standart-Sozlesmeler>, Erişim Tarihi: 22/10/2024.

Standart sözleşmeye ilişkin ayrıntılar Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 14. maddesinde düzenlenmektedir. Her şeyden önce standart sözleşmenin veri aktarımının taraflarınca akdedilmesi gerekmektedir. İş ilişkisinde bu kişiler işçinin kişisel verilerini işleyen Türkiye'deki işyerindeki veri sorumlusu işveren yahut işveren adına onun talimatlarına uygun şekilde veri işleme sözleşmesi ile yetkilendirilmiş işverenin organizasyonu dışındaki veri işleyenler ile işçinin kişisel verilerinin aktarılacağı yurtdışındaki veri sorumlusu yahut veri işleyen üçüncü kişilerdir. Standart sözleşmeye kişisel verisi yurtdışına aktarılacak olan işçinin onay vermesi veya standart sözleşmeyi imzalaması söz konusu değildir. Standart sözleşme işçinin kişisel verisini aktaracak olan veri sorumlusu veya veri işleyen ile yurtdışında bulunan işçinin kişisel verilerinin alıcısı konumundaki veri sorumlusu yahut veri işleyen üçüncü kişi tarafından imzalanmalıdır. Zira standart sözleşme veri aktaran ile veri alıcısı arasındaki hukuki ilişkiyi düzenlemektedir. Ancak standart sözleşmede veri ilgilisi olarak kişisel verileri yurtdışına aktarılan işçiye ilişkin haklar da hüküm altına alınmaktadır.

Tarafların Kurul tarafından yayımlanmış olan standart sözleşmede değişiklik yapmaları ise mümkün değildir. Standart sözleşme Türkçe akdedilebileceği gibi yabancı dilde de hazırlanıp imzalanabilir. Ancak mevzuatta böyle bir durumda Türkçe metnin esas alınacağı belirtildiğinden yabancı dilin tercih edileceği durumlarda standart sözleşmenin hem yabancı dil hem de Türkçe olacak şekilde çift dilli hazırlanması ve imzalanması gerekecektir.

B. Tarafların Yükümlülükleri

Kurul tarafından ilan edilen standart sözleşme formatlarında tarafların yükümlülükleri düzenlenirken 6698 sayılı Kanun başta olmak üzere

kişisel verilerin korunmasına ilişkin mevzuat ve Kurul tarafından verilen kararlar çerçevesinde hükümlerin oluşturulduğunu söylemek mümkündür. Yurtdışında bulunan ve kendisine işçinin kişisel verisi aktarılacak olan üçüncü kişi standart sözleşme ile kişisel verilerin işlenmesinde uyulması gereken ilkelere uygun davranmak yanında, aydınlatma yükümlülüğü ve veri güvenliğini sağlama yükümlülüğü gibi kişisel verilerin korunması bakımından gerekli her türlü hukuki, idari ve teknik önlemi almakla yükümlü kılınmaktadır.

Yine standart sözleşmenin tarafı veri alıcısının kendisine aktarılan işçinin kişisel verilerini kendi ülkesindeki yahut bir başka ülkedeki üçüncü bir tarafa aktarması veri alıcısı üçüncü kişinin 6698 sayılı Kanun'un 9. maddesi çerçevesinde Kurul tarafından yayımlanmış yeterlilik kararı verilen ülkede bulunması durumunda veya yeterlilik kararının bulunmadığı durumlarda uygun güvencelerden birinin sağlanması koşuluyla mümkündür. Yine *"belirli idari veya yargısal süreçler bağlamında bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması yahut fiili imkânsızlık nedeniyle rızasını açıklayamayacak durumda bulunan veya rızasına hukuki geçerlilik tanınmayan kişinin kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için kişisel verilerin aktarılmasının zorunlu olması"* hallerinde de sonraki aktarım yapılabilecektir. Tüm bunlar dışında sonraki aktarım yapılmasının *"aktarımın amacı/amaçları, sonraki aktarımın yapılacağı üçüncü tarafın kimliği ve uygun veri koruma güvencelerinin bulunmaması nedeniyle bu tür bir aktarımın muhtemel riskleri hakkında bilgilendirilmesi kaydıyla veri alıcısı tarafından sonraki aktarım için ilgili kişinin açık rızasının alınması ile veri alıcısının veri aktaranı bilgilendirmesi ve ilgili kişiye sağlanan bilgilerin bir örneğini talebi hâlinde veri aktarana iletmesi"* koşuluyla mümkün olduğu Kurul tarafından ilan edilen standart sözleşmede ifade edilmektedir.

Üzerinde değişiklik yapılmaksızın imzalanması söz konusu olan standart sözleşmede işçinin kişisel verisini yurtdışına aktaracak olan Türkiye'deki işverenin yahut onun yetkilendirdiği veri işleye-

Turkish Code of Personal Data Protection. Annales de la Faculté de Droit d'Istanbul. S.:67, 59-71; Civan, O. E. (2022). Üçlü İş İlişkilerinde Kişisel Verilerin Korunması. Muhtelif Yönleriyle Kişisel Verilerin Korunması Hukuku. ed. Kemal Şenocak. Ankara: Yetkin Yayınları, 823-873.

nin standart sözleşmenin taraflarca doldurulması zorunlu olan ve kişisel verilerin yurtdışına aktarımının detaylarının açıklandığı Ek-1 ile kişisel verilerin aktarımına ve aktarılan kişisel verilerin korunmasına ilişkin alınan teknik ve idari tedbirlerin açıklanmasının öngörüldüğü Ek-2'yi yurtdışında yer alan veri alıcısı üçüncü kişi ile istişare ederek doğru ve güncel şekilde doldurması tarafların yerine getirmesi gereken en önemli yükümlülüktür.

Kişisel verilerin yurtdışına aktarımının detaylarının açıklandığı Ek-1'de taraflarca doldurulması gereken hususlar "veri aktaranın ve veri alıcısının aktarılan işçinin kişisel verilerine ilişkin faaliyetleri, ilgili kişi grubu, aktarılan kişisel veri kategorileri ve varsa özel nitelikli kişisel veri kategorileri, aktarımın hukuki sebebi, aktarımın sıklığı, işleme faaliyetinin niteliği, veri aktarımı ve devamında gerçekleştirilecek işleme faaliyetinin amaçları, kişisel veri saklama süresi, alıcı grupları, veri aktaranın Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi ("**VERBİS**") bilgileri"dir. Taraflar Ek-1'de yer alan verileri girerken kişisel verileri işleme envanterleri ile VERBİS kayıtlarındaki bilgilerden faydalanacaklardır. Burada önemli olan husus işleme faaliyetinin niteliği ile kastedilenin ne olduğunun belirlenmesidir. Zira uygulamada taraflarca standart sözleşmenin ilgili eki doldurulurken tarafların işleme faaliyetinin niteliğine ne yazmaları gerektiği konusunda belirsizlik yaşamaları söz konusu olmaktadır. İşleme faaliyetinin belirlenmesinden kasıt 6698 sayılı Kanun'un 3. maddesinin 1. fıkrasının e bendinde yer alan kişisel verinin işlenmesi tanımında sayılan "kaydedilme, depolanma, muhafaza edilme, değiştirilme, yeniden düzenlenme, açıklanma, aktarıma, devralınma, elde edilebilir hâle getirilme, sınıflandırılma ya da kullanılmasını engelleme" faaliyetlerinden hangisi yahut hangilerinin standart sözleşmeye konu işçinin yurtdışına aktarılan kişisel verileri üzerinde gerçekleştirileceğinin taraflarca tespit edilerek yazılmasıdır.

C. Standart Sözleşmenin İmzalanması ve Bildirimi

Yönetmeliğin 14. maddesinin 4. fıkrası uyarınca

"standart sözleşme, kişisel veri aktarımının tarafları arasında akdedilir ve standart sözleşmenin aktarımın taraflarınca veya tarafları temsile ve imzaya yetkili kişilerce imzalanması zorunludur." Yine aynı maddenin 6. fıkrası uyarınca yetkili kişilerce imzalanan standart sözleşmenin bildirim yapılırken sözleşmeyi imzalayanların imzaya yetkili olduklarını gösterir belgeleri bildirim eklemeleri gerekmektedir. Hatta yabancı dildeki tüm belgelerin de noter onaylı çevirisinin yapılarak bildirimde sunulması zorunluluk olarak öngörülmektedir.

Standart sözleşmenin Kurum tarafından onaylanması yahut standart sözleşmeye dayalı olarak yurtdışına yapılan kişisel veri aktarımına izin verilmesi söz konusu değildir. Standart sözleşmeye ilişkin olarak mevzuatta yer alan tek yükümlülük standart sözleşmenin belirtilen süre içerisinde Kurum'a bildirilmesidir. 6698 sayılı Kanun'un 9. maddesinin 5. fıkrası uyarınca "standart sözleşme, imzalanmasından itibaren beş iş günü içinde veri sorumlusu veya veri işleyen tarafından Kuruma bildirilir." Söz konusu bildirim ne şekilde yapılacağı ise Yönetmeliğin 14. maddesinin 5. fıkrasında düzenlenmektedir. Taraflar imzalarını tamamladıkları standart sözleşmeyi imza tarihinden itibaren beş iş günü içerisinde ister fiziki olarak Kurum'a teslim edebilecekleri gibi, isterse kayıtlı elektronik posta (KEP) adresi ya da Kurul tarafından belirlenen diğer yöntemlerle göndermek suretiyle de Kurum'a bildirebilirler. Yönetmelikte belirtilen Kurul tarafından belirlenen diğer yöntemlerle tarafların standart sözleşmeyi bildirebilme imkânı çerçevesinde 25 Ekim 2024 tarihinde Kurul tarafından bir kamuoyu duyurusu yayımlanarak, Kurul'un 17/10/2024 tarihli ve 2024/1793 sayılı kararı ile, Kurum resmi sayfasında yer alan "Standart Sözleşme Bildirim Modülü"nü standart sözleşmenin bildirim için taraflarca kullanılabileceği açıklanmıştır³⁸.

Yine Yönetmeliğin 14. maddesinin bildirim yükümlülüğüne yer veren 5. fıkrasının devamın-

³⁸ <https://kvkk.gov.tr/Icerik/8043/Standart-Sozlesme-Bildirim-Modulu-Hakkinda-Kamuoyu-Duyurusu,Erisim Tarihi: 26/10/2024.>

da aktarımın taraflarının standart sözleşmede, bildirim yükümlülüğünün kimin tarafından yerine getirileceğini belirleyebileceği; belirlemenin yapılmaması durumunda standart sözleşmenin veri aktaran tarafından Kurum'a bildirileceğinin taraflarca kabul edilmiş sayılacağı ifade edilmektedir. Yönetmeliğin 14. maddesinin son fıkrası uyarınca *"standart sözleşmenin taraflarında veya standart sözleşme içeriğinde taraflarca yer verilen bilgi ve açıklamalarda bir değişiklik olması veya standart sözleşmenin sona ermesi hâlinde Kurum'a ayrıca bildirim yapılması gereklidir."* Bu bildirim de Standart Sözleşme Bildirim Modülü kullanılarak yapılabilecektir.

III. Aykırılık ve Aykırılığın Yaptırımı

Standart sözleşmeye ilişkin olarak iki tür aykırılıktan bahsetmek mümkündür. İlki tarafların standart sözleşmede öngörülen yükümlülüklerine aykırı davranması ve sözleşmenin ihlali nedeniyle kişisel verileri yurtdışına aktarılan işçinin zarara uğramasıdır. Kurul tarafından ilan edilen standart sözleşmede sorumluluğa ilişkin de bir hüküm yer almaktadır. İlgili düzenleme uyarınca standart sözleşmenin taraflarından her biri standart sözleşmenin ihlali nedeniyle ortaya çıkan zararlardan hem birbirlerine hem de kişisel verisi yurtdışına aktarılan işçiye karşı sorumludur. Sözleşmenin ihlali nedeniyle işçiye verilen herhangi bir zarardan hem veri aktaranın hem de veri alıcısının sorumlu olduğu durumlarda, standart sözleşme formatlarında taraflar arasında müteselsil sorumluluk öngörülmüştür. Böyle bir durumda işçi müteselsil sorumluluk çerçevesinde ister Türkiye'deki yurtdışına aktarımı yapan veri sorumlusu işverenine isterse kişisel verisi yurtdışında kendisine aktarılan üçüncü kişi veri alıcısına zararının tazmini için başvurabilecektir. Taraflardan birinin işçinin zararının tamamını tazmin etmesi durumunda tazminatı ödeyen taraf diğer tarafa kusuru oranında rücu edebilecektir.

Bir başka aykırılık ise mevzuatta yer alan standart sözleşmenin bildirim yükümlülüğüne aykırı

davranılması halinde ortaya çıkacaktır. Zira 6698 sayılı Kanun'un *"Kabahatler"* başlıklı 18. maddesinin birinci fıkrasına 7499 sayılı Kanun'un 35. maddesi ile d bendi eklenerek standart sözleşmenin belirtilen şekilde ve tarihte Kurum'a bildirilmesi yükümlülüğünü yerine getirmeyen veri sorumlusu veya veri işleyen gerçek kişiler ile özel hukuk tüzel kişileri hakkında 50.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezası uygulanacağı düzenlenmektedir.

Ayrıca Yönetmeliğin 14. maddesinin 7. fıkrasında Kurul'ca ilan edilen standart sözleşme metninde değişiklik yapılması hali ile standart sözleşmede aktarım taraflarından birinin yahut her ikisinin geçerli imzasının bulunmaması durumlarında Kurul tarafından 6698 sayılı Kanun'un 15. maddesi çerçevesinde inceleme yapılacağı yer almaktadır. Kurul'un yapılan inceleme akabinde söz konusu durumlardan birinin yahut her ikisinin varlığının tespiti etmesi üzerine ilgili hüküm uyarınca *"Kurul tespit ettiği hukuka aykırılıkların veri sorumlusu tarafından giderilmesine karar vererek ilgililere tebliğ edecek. Bu karar, tebliğden itibaren gecikmeksizin ve en geç otuz gün içinde yerine getirilecektir."* Yine Kurul, belirtilen durumlar nedeniyle telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve açıkça hukuka aykırılık olması ihtimalinde verinin yurt dışına aktarılmasını da durdurabilecektir.

Değerlendirme ve Sonuç

Kişisel verilerin korunması mevzuatında kişisel verilerin yurtiçi ve yurtdışındaki üçüncü kişilere aktarımı ayrı ayrı düzenlenmektedir. Kişisel verisi işlenen kişinin kişisel verisinin aktarımı veri sorumlusunun veri güvenliğini sağlama yükümlülüğünün bir parçası olarak çok önemlidir. Zira ilgili kişinin kişisel verisinin hukuka aykırı şekilde aktarımı yahut aktarım yapılırken gerekli idari ve teknik tedbirlerin alınmamış olması ilgili kişi için mağduriyetin ve/veya zararların ortaya çıkmasına neden olabilecektir. Kişisel verilerin yurtdışına aktarımı ise depolama merkezleri yurtdışında bulunan bulut tabanlı platformlarla, whatsapp

gibi uygulamalar, x, instagram gibi sosyal medya platformlarının kullanımı ve hatta e-posta gönderilmesi yollarıyla kolaylıkla yapılabilmektedir.

Kişisel verilerin yurtdışına aktarımına ilişkin düzenlemeler iş ilişkisinde özellikle önem arz etmektedir. Çok uluslu şirketlerin Türkiye’de bulunan işyerlerinde çalışan işçilerin kişisel verileri işin görülmesi için zorunlu olduğu ölçüde yurtdışındaki şirket merkezlerine aktarılmaktadır. Aslında sadece çok uluslu şirketler bakımından işçinin kişisel verilerinin yurtdışına aktarılması söz konusu değildir. Uygulamada birçok işveren SAP, farklı database sistemleri gibi bulut bilişim tabanlı sistemleri iş ilişkisinde kullanabilmektedir. Kullanılan bu sistemlerin kişisel verileri yurtdışındaki merkezlerinde depoluyor olmaları işçinin kişisel verilerinin yurtdışına aktarımı anlamına gelecektir.

6698 sayılı Kanun’un kişisel verilerin yurtdışına aktarımına ilişkin 9. maddesi yakın zamanda değişikliğe uğramıştır. İş ilişkisinde yurtdışına aktarımla ilgili eski mevzuatın ortaya çıkardığı sorunların mevzuat değişikliği ile giderildiğini söylemek mümkündür. Zira iş ilişkisi süreklilik arz eden ve ilişkinin taraflarının mağduriyetinin ortaya çıkmaması için kişisel verilerin işlenmesinde hızlı aksiyon alınması gereken bir yapıya sahiptir. Bu nedenle de işçinin kişisel verilerinin yurtdışına aktarımında uygun güvenceler arasında yer alan standart sözleşmeye dayalı aktarım sürecin hızlı ve güvenli şekilde yürütülmesi için önemlidir.

İşçinin kişisel verilerini yurtdışına aktarmak isteyen işveren ile aktarımın alıcısı yurtdışındaki üçüncü kişinin Kurum tarafından ilan edilen standart sözleşmeyi imzalayarak, imzadan itibaren beş işgünü içerisinde Kurum’a bildirmesi işçinin kişisel verilerinin yurtdışına aktarımı için yeterli olacaktır. Bu noktada Kurum’un aktarıma izin vermesi gerekmeyeceğinden süreç daha hızlı şekilde gerçekleşecektir. Yine taraflar standart sözleşmeyi akdederek işçinin kişisel verilerinin korunması hususunda sözleşmede belirlenen yükümlülük ve sorumluluklara uyacaklarını ta-

ahhüt etmiş olacaklardır. Yurtdışına kişisel verileri aktarılan işçinin standart sözleşmenin tarafı olmaması onun korunmadığı anlamına gelmez. Zira Kurum tarafından yayımlanan standart sözleşme içeriklerinde işçinin kişisel verilerinin korunması ve hatta zarara uğraması ihtimalinde giderimin yapılması bakımından müteselsil sorumluluğun öngörülmesi önemlidir.

Son olarak standart sözleşmenin bildirimini kolaylıkla ve hızlı bir şekilde yapılabilmesini sağlayan “Standart Sözleşme Bildirim Modülü”nün Kurum tarafından internet sitesinde yer alması da standart sözleşmenin taraflarca imzalanmasından itibaren hızlı ve güvenli şekilde bildirilmesine imkân vermektedir. Standart sözleşmeye dayanan yurtdışı veri aktarım süreçlerinin etkin ve güvenli bir şekilde yürütülmesi hem veri sahibi işçinin haklarının korunması hem de veri sorumlusunun yükümlülüklerini yerine getirmesi bakımından önemlidir.

KAYNAKÇA

- Akgül, A. (2014). Danıştay ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararları Işığında Kişisel Verilerin Korunması, İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Aksoy, H.C. (2010). Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması. Ankara: Çakmak Yayınevi.
- Aşıkoğlu, Ş. İ./Uzun, B. (2020). Kişisel Verilerin Yurtdışına Aktarımının Açık Rızaya Dayandırılmasının Yarattığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Prof. Dr. Türkan Rado’nun Anısına Armağan. İstanbul: On İki Levha Yayınları.
- Başalp, N. (2004). Kişisel Verilerin Korunması ve Saklanması, Ankara: Yetkin Yayınları.
- Civan, O. E. (2022). Üçlü İş İlişkilerinde Kişisel Verilerin Korunması. Muhtelif Yönleriyle Kişisel Verilerin Korunması Hukuku. ed. Kemal Şenocak. Ankara: Yetkin Yayınları, 823-873.
- Dülger, M. V. (2020). Kişisel Verilerin Korunması Hukuku. 3. Baskı, İstanbul: Hukuk Akademisi.
- Dülger, M.V. (2015). Sağlık Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması ve Hasta Mahremiyeti.

- İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. C.: 1, S.: 2, 43-80.
- Ekmekçi, Ö./Yılmaz, H. H. (2021). Gönüllü Aşı Uygulaması ve Çalışma Hayatına Etkileri. Çimento İşveren Dergisi. C.:35, S.: 5, 8-33.
 - Elbir, N. (2020). Kişiliğin Korunması Bağlamında İşçiye Ait Kişisel Verilerin Korunması. Ankara: Yetkin Yayınları.
 - Eraslan, S. (2021). Türk Hukukunda Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması Sorunu: Açık Rıza Kapsamında Bir Değerlendirme. Kırkkale Hukuk Mecmuası. C.:1, S.:1, s. 82-115.
 - Gümrükçüoğlu, B.Y. (2017). İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunmasına İlişkin Sorunlar ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. İş Hukukunda Yeni Yaklaşımlar (ed. Prof. Dr. Kübra Doğan Yenisey, Araş Gör. Seda Ergüneş Emrağ). İstanbul: Beta Yayıncılık, 19-103.
 - Gür, B. A. (2018). Uluslararası Hukuk ve AB Hukuku Boyutuyla Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi. C.: 25, S.: 2, Prof. Dr. Ferit Hakan Baykal Armağanı, 850-872.
 - Gürsel, İ. (2016). İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı. Ankara: Adalet Yayınevi.
 - Koruyan, K./Bingöl, F. I. (2015). Bulut Bilişim Hizmet Sağlayıcılarının Veriyi Koruyamamaları Durumuyla İlgili Türk, Avrupa Birliği ve Amerikan Hukukundaki Düzenlemeler. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. C.: 17, S.: 3, 367-388.
 - Küzeci, E. (2021). Kişisel Verilerin Korunması. 4. Baskıdan Tıpkı Basım, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
 - Küzeci, E. (2020). Kişisel Verilerin İşlenme Şartları: Örnekler Üzerinden Bir İnceleme. Güncel Gelişmeler Işığında Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, Marmara Hukuk Bilimsel Toplantılar Serisi-I. 17 Nisan 2019. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 137-147.
 - Manav, E. (2015). İş İlişkisinde İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması. Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. C.:19, S.: 2, 95-136.
 - Oğuz, S. (2018). Kişisel Verilerin Korunması Hukukunun Genel İlkeleri. Bilgi Ekonomisi ve Yönetim Dergisi. C.: 13, S.: 2, 121-138.
 - Okur, Z. (2011). Türk İş Hukuku'nda İşçinin Kişisel Verilerinin Korunması Hakkı. İş Dünyası ve Hukuk. Prof. Dr. Tankut Centel'e Armağan. İstanbul: İÜHF Yayını, 368-408.
 - Pekmez, C. (2018). Overview of the Definitons of Data Controller and Data Processor within the Scope of The Turkish Code of Personal Data Protection. Annales de la Faculté de Droit d'İstanbul. S.:67, 59-71.
 - Taştan, F. G. (2017). Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması.2. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
 - Ünsal Özden, S./ Uz, İ./Karamustafaoğlu, M. (2021). Kişisel Veri Aktarımı ve Bankacılık Kanunu Madde 73 Değişikliği. Kişisel Verileri Koruma Dergisi. C.:3, S.:1, 17-40.